

Wist je dat...

de eigenlijke geschiedenis van vleugel en piano pas begint rond 1700?

de Italiaan Cristofori – instrumentmaker en – beheerder aan het hof van Ferdinando de Medici in Florence – de geschiedenis is ingegaan als de ontdekker en maker van het instrument, waarop je door middel van de aanslag zowel zacht als sterk kon spelen? Iets wat op de voorlopers van de piano niet of nauwelijks kon.

het instrument daarom heette: “Gravecembalo col piano e forte” oftewel “Klavecimbel met zacht en sterk.”

het dus een voortborduren was op het klavecimbel (een voorloper van de piano waarbij de klank werd voortgebracht door de snaren te tokkelen) door het te voorzien van een hamermechaniek?

die eerste instrumenten dan ook de vleugelvorm hadden van een klavecimbel?

er sinds die tijd vele piano- en vleugelbouwers in heel Europa zich beijverden de beste “forte-piano’s” met de mooiste klank en de minst nadelige speeltechnische bijwerkingen te bouwen, door middel van de meest ingenieuze en uiteenlopende mechanieken?

en zij daar graag het oordeel van pianisten en componisten in meenamen?

klavierbouwers soms ook registers aanbrachten die voor speciale geluidseffecten zorgden, zoals het nabootsen van een fagot, een bel en meer grappigs.

het una corda-register in feite al bij Cristofori bestond, het na ca 1800 heel bewust werd gebruikt om er zachter mee te kunnen spelen?

dit bewerkstelligd wordt door het verschuiven van het mechaniek zodat minder snaren aangeslagen worden. (Vroeger maar één/una snaar/corda.)

op een piano het zachter spelen bereikt wordt door met behulp van het linkerpedaal het mechaniek dichterbij de snaren te brengen zodat de slagafstand kleiner en het geluid dus iets zachter is?

namen als Silbermann, Stein, Zumpe, Broadwood, Streicher, Graf, Pleyel, Érard en vele anderen, allemaal hun eigen rol hebben gespeeld in de ontwikkeling van het instrument?

het massieve gietijzeren raam een Amerikaanse vinding is uit 1825 en diende ter versterking van het veel zwakkere houten binnenwerk van piano’s?

de Duitse, van oorsprong meubelmaker zijnde Heinrich Engelhard Steinweg zijn vrouw als huwelijksgeschenk een zelfgemaakte tafelpiano ten geschenke gaf?

deze zelfde meubelmaker, die zijn eerste vleugel in de keuken van zijn woonhuis bouwde, in 1850 naar Amerika emigreerde en de grondlegger werd van het familiebedrijf van piano- en vleugelbouwers die wij vandaag de dag nog steeds kennen als Steinway & Sons?

dit bedrijf vooral door het toepassen van zowel het massief gietijzeren frame in de vleugel als ook de kruissnarigheid eigenlijk de grondlegger is van onze moderne vleugel!

met kruissnarigheid langere bassnaren mogelijk zijn, en de kammen die het geluid op de zangbodem overbrengen, in betere verhoudingen op die zangbodem kunnen worden aangebracht – dit alles ter verbetering van de klank?

door toepassing van het gietijzeren frame de snaarspanning beter op te vangen was en ook groter gemaakt kon worden?

in de 19de eeuw op die manier zwaardere instrumenten met een groter geluid konden worden gebouwd die meer geschikt waren voor de grote concertzalen?

die snaarspanning in onze eeuw varieert – afhankelijk van de bouw en grootte van het instrument – van een 15.000 tot wel 20.000 kg!!

de moderne vleugel zo tegen 1860 dus al een feit was?

Steinway voortdurend op zoek was (en is) naar een optimale doorstroming van de geluidstrillingen, een betere resonantie, ter verfraaiing van de klankschoonheid. En een grotere duurzaamheid en betrouwbaarheid van het instrument nastreeft. En een optimale speelbaarheid voor de beste artistieke prestaties van de pianist. Daartoe steeds weer nieuwe technische snufjes bedenkt om dit te bewerkstelligen?

deze firma dan ook meer dan 100 patenten op zijn naam heeft staan?

zoals de “duplex scale”, een uitvinding uit 1872, die hier op neer komt dat de uiteinden van de discantsnaren tussen de kam en hun bevestigingspunten, maar ook tussen het stemblok en de drukstang toch mee resoneren met het “levende” ofwel aangeslagen gedeelte van de snaar en zo de klank met extra boventonen verrijken.

of het patent dat ze kregen in 1875 op het “sostenutopedaal:” het derde pedaal op de vleugel waarmee men ook afzonderlijke tonen kan laten doorklinken.

en dan de rim, of anders gezegd: de buitenkast die tezamen met de binnenkast als zijnde één geheel wordt gemaakt, bestaande uit achttien lagen gelijmd hout. Een patent uit 1885. Dat die rim nog op dezelfde manier als toen, met klampen in één bewerking in zijn vorm wordt gebogen zonder toepassing van hitte of vocht. Dat die rim op die manier onderdeel is van het hele klanklichaam, en bovendien sterker is.

ze bij Steinway ook uitgevonden hebben dat de zangbodem meer flexibel is en dus gemakkelijker vibreert als die bodem aan de zijkanten dunner is dan in het midden? Dat ze daar in 1936 patent op kregen?

we zo nog wel een tijdje kunnen doorgaan, maar niet te technisch willen worden...

alleen al het mechaniek er in hoofdzaak voor zorgt dat een vleugel uit wel zo'n 12.000 onderdelen en -deeltjes kan bestaan!

dat men bij Steinway wel twee jaar de tijd neemt om het tot bewerkbare planken gezaagde hout op te slaan, zodat de vocht er uit kan en het materiaal zich op een natuurlijke manier kan zetten?

er wel zeven vleugelmodellen zijn bij Steinway waarvan de grootste de 2.74 m lange concertvleugel is en het "babytje" van de familie 1.55 m klein is?

sinds ca 1990 voor het toetsbeleg veel liever synthetisch materiaal wordt gebruikt i.p.v. het vroegere ivoor? Omdat dit de olifanten ten goede komt.

een vleugel zich heerlijk voelt bij een luchtvochtigheidsgraad tussen de 55 en 60 %, maar hij uitwijkingen naar 50 of 70% ook wel verdraagt, maar dan wel bij een temperatuur van een graad of 20?

het merendeel van de grote concertpodia ter wereld over een Steinwayvleugel beschikt?

en een wel heel groot gedeelte van de pianisten wereldwijd tussen alle mooie Bösendorfers, Bechsteins, Blüthners, Fazioli's, en vele vele anderen, een Steinway toch niet versmaadt?

Steinway onder zijn bespelers dan ook giganten kent: van Paderewski en componist/pianist Rachmaninov, klavierleeuw Vladimir Horowitz, via Martha Argerich, Alfred Brendel, Krystian Zimerman, Leif Ove Andsnes, tot en met George Gershwin, Michel Legrand, Keith Jarrett, Diana Krall en ... en ...

ze de rijke klank ervan als die van een orkest roemen, met zijn vele nuances, kleuren en schakeringen in toonsterkte, ook de evenwichtigheid tussen de registers, de zangerigheid en duur van de toon, de warmte van de bassen, een helderheid in de discant, de manier waarop het instrument reageert op je aanslag.

veel musici hun instrument als een ware vriend en makker beschouwen!

pianist Ronald Brautigam het woord Steinway ook weet te spellen als: "Yes, I want!"

Een muziekinstrument als vriend! Een mens heeft zo'n vriend nodig!

Toon Hermans schreef daar een mooie tekst over in zijn liedje *De piano*, dat op zijn cd *Als de liefde* prijkt. Hij vertelt dat ze "samen door het leven gingen," hij en z'n "allerbeste vriend." Dat de piano altijd bescheiden op de achtergrond bleef: "met de pootjes op de grond."

En dan klinken ergens in het versje die liefdevolle woorden:

"Hij is de stem die mij doet zingen, wie was ik zonder hem geweest?"